

**Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et
Exercitiis Accommodatæ Libri IV**

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. II. Vtrum Angelus possit se movere de spatio in spatium non
transito medio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

posse Angelum se tardius movere sponte, cum posset se movere velocius: qualem autem in hoc vilitatem habeat, si tu mihi assignaveris, parem ego in spatio minoris occupatione quam.

CONTROVERSIA II.

Virum Angelus possit se movere de spatio in spatium non transito medio.

854. Firmant Cajetanus, Ferrariensis, Banez, Philippus d SS. Trinit. & Thomista plures, quos sequitur Vasquez. Communior est sententia negans, cum Scoto & ejus schola.

DICO 1. Sententia negans non habet pro se vllum evidens argumentum. Probatur, ostendendo, quā ratione ea quæ hucusque allata sunt, dissolvi possint.

Probari ergo solet. 1. Nullum agens naturale, potest naturaliter agere in distans; atqui si Angelus transiliret medium, ageret in distans. ergo non potest transilire medium. Hæc ratio, nihil aliter virgatur, nullam habet vim, & procedit ex perversa rei apprehensione. Nam quando Angelus se constitueret in spatio distante, non ageret in spatium, sed ageret in seipsum, qui esset simul agens & passum, atqui nihil distat à seipso: ergo in illo casu de quo est questio, non ageret Angelus in distans.

855. Paulò ingeniosius ex hoc ipso fundamento discutit Card. de Lugo. Necessitas approximationis debita in agentibus corporeis, oritur ex eorum limitatione, ex qua provenit, ut non possint agere, nisi intra certam sphaeram, quæ incipiat ab eo loco, in quo existunt; nec causa prima tenetur offerre suum concursum, quādiu passum non est positum intra sphaeram. Loquendo verò de ipsa vibratione, producendā in ipso agente, quandoquidem respectu hujus non potest agens intelligi pro priori naturæ approximationem (alioquin approximatō præsupponeretur ad seipsum, quod est impossibile) ideo attenditur ad vibrationem immediatè præcedentem tempore, ut juxta illam regulatur sphaera talis agentis, intra quam debeatur illi nunc concursus causæ primæ ad agendum in passum, quodd fuerit tunc intra illam sphaeram, & ad producendū effectum, qui sit etiam intra illam sphaeram. Unde denique sequitur, non posse Angelum producere vibrationem in se ipso, quæ sit extra sphaeram Angelis, ut omnes concedunt. Atqui (subsumit Lugo) talis esset vibratio producta in spatio distante per saltum, etiam si spatium distans esset ceteroquin intra sphaeram activitatis Angelis: ergo &c. subsumptū probatur. Sphaera activitatis semper ita mensuratur, ut actio incipiat ab eo spatio in quo est agens, hoc est, Angelus, & ab eo diffundatur per totam sphaeram, ut patet in alijs agentibus: ergo idem dicendum est de Angelis.

856. Hæc ratio denique fundat se in eo, quod Angeli eodem modo operentur in sphaeram, quo agunt agentia corporea: hoc adversa-

rij negant: nec Lugo argumento positivo probat, sed supponit hanc maximam: *Angelus non est tribuendus perfectior modus se movendi, quàm reperimus in ceteris.* Et sic totum Argumentum evadit negativum. Quapropter

857. Idem Card. de Lugo, quem sequitur Arriaga, aliam rationem addit. Ratio, inquit, cur agentia corporea non possint transire medium, non provenit specialiter ex materialitate, seu corporeitate; ergo provenit ex ratione generica Entis limitati: quæ ratio cum sit etiam communis Angelis, idem de Angelis dicendum erit.

858. Verum negari potest antecedens, & assignari specialis ratio in agentibus corporeis; Nempe si corpora possent transilire medium, gravissima in Vniverso inconvenientia sequeretur, quæ in Angelis locum non habent. Si enim corpora possent se locare in spatio distante, non transeundo medium; ergo vel deberent se posse penetrare cum alio corpore ibi existente (quia vacuum non datur) vel corpus ibi existens ita deberent expellere, ut immediatè sibi succederet in loco prius à se occupato: prius est contra impenetrabilitatem, corporibus necessariam; secundum verò repugnat directè fini totius vniuersi corporei: summa enim enasceretur confusio rerum; nulla Respublica consistere posset, immò mundus inhabitabilis esset: nam gravia, quæ sunt superiori loco sita, & à corpore interposito impediuntur, ne descendant ad locum connaturalem, (quod utique necessarium est ad habitationes construendas, & ut homines ac jumenta vivere possent) immediatè suo naturali impetu sese collocarent in loco inferiore, pellendo aquam subterraneam infra se perpendiculariter positam, cogensque, ut illa occuparet locum superiorem. Porro nec hæc nec similia incommoda, afferret in Angelis Virtus transilienti medium, quemadmodum nulla sequuntur ex eorum penetrabilitate. Posset ergo reddi disparitas inter agentia corporea & Angelos.

859. DICO tamen. 2. Rectius negari Angelis hanc virtutem. Probatur. 1. Nam licet posset specialis ratio assignari, quare corporibus hæc perfectio neganda sit, hoc tamen non sufficit, ad eam continuò Angelis tribuendam. sicut etiam si specialis ratio assignari posset, quare corpora non debeant posse replicari, non propterea Angelis esset hæc perfectio concedenda, quia potest repugnantia etiam ex generali ratione provenire.

860. Probatur. 2. Quia modus loquendi S. Scripturæ, satis indicat Angelos successivè per medium moveri, dum passim dicit, Angelos ascendere, & descendere, circumire & perambulare terram.

861. Obijciunt. 1. Corpora ideo moventur successivè, quia debent vincere resistantiam medij, atqui Angelis nullum medium resistit: ergo non est cur moveantur successivè. 2. Negando Majorem. Nam etiam si lapis in vacuo poneretur

R

neretur

neretur, moveretur successive, præcisè quia habet vim limitatam.

862. Obijciunt. 2. S. Thomam hic a. 2. in. C. Verùm S. Thomas solum asserit, Angelum posse moveri motu discreto, seu non continuo: potest autem motus discretus fieri non transiliendo medium, sed v. g. in primo instanti occupando totam hanc scholam, in secundo relinquendo simul totum hoc spatium, & occupando simul atrium proximum; in tertio relinquen-

do totum atrium, & occupando scholam proximam, qui motus vocatur discretus. & ita interpretantur S. Thomam communiter Recentiores. Nisi malis dicere, S. Thomam locutum esse de præsentia per operationem in corpus, quo sensu certum est posse Angelum transire in alium locum non transito medio, hoc est, potest operari in corpore B. distante à corpore

A, quin aliquid operetur in medio.

CAPVT III.

DE INTELLECTIONE ET SPECIE- BUS ANGELICIS.

CONTROVERSIA I.

*Virum Angelus ad cognoscendum indigeat concursu objecti,
& speciebus intentionalibus.*

863. **O**bjectum dicitur concurrere vel immediate, vel mediante Vicariâ speciei impressâ seu intentionalis, siue hæc sit producta ab ipso objecto, siue ab authore naturæ ad existentiam Angeli & objecti. Præcindendo nunc ab utroque modo concurrendi, quæritur an Angelus indigeat concursu objecti, sicut indiget intellectus humanus. Deinde supposito quòd indigeat, quæritur ulterius, an in casu quo non potest concurrere objectum immediate, indigeat speciebus intentionalibus.

Necessitatem concursus objectivi, negavit vniversim Vdalricus quidam, apud Cathusianum in 2. d. 3. q. 5. & Vasquez d. 201. cap. vlt. & d. 204. c. 2. & 3.

864. Dicendum est. 1. Concursum objectivum esse necessarium ad cognitionem Angelicam. Probant aliqui Conclusionem. Cognitio est imago objecti: atqui de ratione imaginis est, ut procedat à suo prototypo, ut tradit S. Augustinus, & est communiter receptum: & ideo cognitio divina non est imago objecti. Ergo cognitio Angelica indiget concursu objecti. Hoc tamen argumentum, si bene consideretur, seclusâ quæstione de nomine, supponit quod esset probandum. Minor quidem argumenti involvit quæstionem de nomine: virum cognitio divina non debeat dici *Imago*, eò quòd non procedat ab objectis quæ cognoscit. Dicamus ergo, non debere dici *Imaginem*, & sic concedent adversarij minorem argumenti, sed negabunt maiorem, quæ falsificatur in cognitione divina: vel si vis cognitionem divinam imaginem dicere, falsificabitur minor: ut ergo argumentum procederet,

Major propositio sic formanda esset: *Omnis cognitio creata, est imago objecti.* Sed ecce! hoc est, quod negant adversarij, & quod esset probandum, sed in argumento supponitur, & ulterius non probatur.

865. Probatur Conclusio melius, imprimis à paritate nostrarum potentiarum vitalium. Intellectus Angelicus est indifferens ad cognoscenda hæc potius quàm alia objecta, sicut est indifferens intellectus humanus. Atqui intellectus humanus indiget concursu objecti, propter indifferentiam indicatam, ob experientias manifestas, propterea nunc ex Philosophia supponimus: ergo etiam indiget intellectus Angelicus.

866. Probatur. 2. à priori. Cognitio habet intentionaliter illas perfectiones, quas objectum habet physice, & quas in objecto representat: ergo principium adequatum productivum cognitionum, debet illas perfectiones aliquo modo continere: ergo debet eas continere vel realiter, vel intentionaliter: atqui potentia intellectiva neutro modo continet omnes illas perfectiones, quas potest diversis in infinitum cognitionibus representare: ergo non potest esse principium adequatum cognitionis, sed opus habet concursu alterius principij continentis illas perfectiones: atqui hoc principium aliud esse non potest, quàm objectum, ergo. Assumptum patet, non enim continet Intellectus Angelicus representativè omnia objecta à se cognoscibilia, alioquin est formalis cognitio illorum; sed neque esset species impressa omnium objectorum: alioquin esset determinatus ad ea cognoscenda: denique non continet realiter, ut clarum est. ergo &c.

867. Di-